

25 września 1925 r.

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

OPIS PATENTOWY E 056 3/08

Nr 2028.

Kl. 68 a 4.

Stefan Gorski
(Berlin, Niemcy).

Zamek zabezpieczający do drzwi mieszkaniowych.

Zgłoszono 17 marca 1920 r.

Udzielono 7 maja 1925 r.

Pierwszeństwo: 14 lipca 1919 r. (Niemcy).

Znane są już zamki zabezpieczające do drzwi mieszkaniowych i innych, przy których rygiel jest wprowadzany w ruch przez orzeszek za pośrednictwem specjalnej przekładni. Przy otwieraniu więc przedewszystkiem trzeba odryglować zapomocą klucza orzeszek, następnie przełożyć klucz, by sprzęgnąć go z orzeszkiem. Niedogodność ta zostaje usunięta przez to, że podług wynalazku, orzeszek przy zasunięciu położeniu rygla jest zamkniętym przez mechanizm zaporowy, który przy wstawieniu klucza zostaje automatycznie otworzony tak, że oswobodzenie orzeszka i jego sprzężenie z rygłem odbywają się równocześnie.

Rysunek przedstawia przykład wykonania zamka w myśl wynalazku.

Fig. 1 przedstawia widok przymocowa-

nej do drzwi zasuw w roboczym położeniu od wewnątrz.

Fig. 2 — poziomy przekrój fig. 1.

Fig. 3 — przekrój przez fig. 1 wzdłuż linii A—B.

Fig. 4 — przekrój wzdłuż linii C—D.

Fig. 5 przedstawia klucz

Przyrząd stanowi skrzynka składająca się, jak to w sposobie przykładu przedstawiono na rysunku, z kadłuba *a* i z pokrywki *b*. Między nimi w odpowiednim wycięciu chodzi rygiel *c*. Rygiel połączony jest zapomocą wodzika *d* z ramienia korbowem *e*, stanowiącym całość z orzeszkiem *f*. Orzeszek, osadzony obrotowo w kadłubie *a* i pokrywie *b*, posiada wydrążenie, którego część górna *g* jest stożkową, przy-

tykająca zaś do niej część h jest cylindryczną.

W orzeszek f wstawiony jest z zewnątrz skrzynki czop i , o karbowanej główce k . Przez czop przechodzi wpoprzek pręciak m , który może się przesuwac w podłużnej szczelinie orzeszka f . Pod pręcikiem znajduje się sprężyna n , wolny koniec której opiera się o kadłub, tak, że pod działaniem tej sprężyny czop i zostaje wciągnięty do kadłuba. Na główce k czopa umieszczony jest jeden lub kilka sztyftów o , które przy przedstawionym na rysunku zasuniętem położeniu ryglu c zachodzą w otwory p kadłuba i nie dopuszczają obrotu tak czopa i jak i orzeszka f .

Do przymocowania przyrządu do drzwi q służy tarcza r , przyśrubowywana do drzwi np. zapomocą śrub do drzewa, około której może się obracać cały kadłub. Pierścieniowe podwyższenie s tarczy r wchodzi w odpowiednie wyżłobienie kadłuba. Przechodząca przez kadłub śruba t wkręca się w tarczę r tak, że przez przykręcenie tej śruby t kadłub może być przymocowany do tarczy. Oczywiście rygiel, aby móc swobodnie się przesuwac, musi mieć szczelinę u , przez którą przechodzi śruba t . Dla łatwiejszego znalezienia prawidłowego położenia kadłuba względem tarczy r , jest na niej umieszczony sprężynujący wskaźnik v , zaskakujący w wycięcie na obwodzie tarczy r . Przyrząd zostaje tak umieszczonym, że w położeniu roboczym otwór g znajduje się dokładnie naprzeciwko dziurki od klucza właściwego zamka S , znajdującego się we drzwiach, lub też naprzeciwko otworu g , musi być urządzony we drzwiach otwór dla przesunięcia klucza. Sam klucz składa się z cylindrycznego trzona x , zakończonego stożkiem y i cylindrem Z , kształt stożka jest ten sam, co i w otworze g .

Działanie przyrządu jest następujące: gdy drzwi mają być z zewnątrz otworzone, wówczas przez otwór w wprowadza się

klucz w otwór g . Wtedy część klucza z opiera się o czop i i wyciska go pomimo działania sprężyny n z orzeszka f na tyle, że sztyft o zostanie zwolniony. Jednocześnie stożek y wejdzie w stożkowe wydrążenie g tak, że przy obrocie klucza w tej chwili orzeszek f , zwolniony wskutek wyjścia trzpienia o z odpowiedniego otworu, może być obrócony dzięki tarcia. Trzpień o , obracając się w kierunku strzałki na fig. 1, pociąga za sobą zapomocą wódek d rygiel c i zamek zostaje otwarty. Przy zamknięciu przebieg jest zupełnie taki sam. Gdy się klucz wyciągnie, trzpień o zaskakuje zpowrotem w otwór p i zasuwa wskutek tego zostaje zatrzymana w wysuniętem położeniu. Jeżeli się chce drzwi zamknąć z wewnątrz, to trzeba tylko ująć główkę k czopa i i wyciągnąć czop o tyle, by zwolnić sztyft o . Następnie obracając główkę k można przesuwac rygiel.

Jeżeli przyrząd jest tak umieszczonym, że otwór w służy równocześnie jako dziurka od klucza, to by zamknąć lub otworzyć właściwy zamek z wewnątrz, trzeba odsunąć przyrząd od otworu w . W tym celu śruba t zostaje cokolwiek obluzowana. Wtenczas cały przyrząd można obrócić naokoło osi śruby t , dopóki się nie odkryje dziurki od klucza. Po zamknięciu przyrząd zostaje obrócony zpowrotem w położenie robocze, wskazywane przez zaskakujący w wycięcie wskaźnik v , poczem śruba t zostaje przykręcona. Dzięki obracalności przyrządu około osi śruby t , może on już po zaryglowaniu z wewnątrz być cokolwiek obróconym tak, że otwór g nie będzie się już pokrywał z dziurką od klucza w . W tym wypadku odryglowanie z zewnątrz nawet zapomocą odpowiedniego klucza nie może mieć miejsca. To drugie położenie robocze przyrządu może być oznaczone na stałe zapomocą zrobienia odnośnego wycięcia dla wskaźnika v . Zasuwa c zachodzi za jakikolwiek przytwierdzony do drzwi i niepokazany na rysunku skobel,

który, aby było możliwem ostatnio wspomniane nastawienie przyrządu po zamknięciu, musi mieć cokolwiek luzu dla zasuwu.

Klucz w danym wypadku zapewnia szczególne bezpieczeństwo, ponieważ obrót orzeszka *f* jest tylko wówczas możliwy, gdy stożek klucza będzie pasował dokładnie, ponieważ tylko wówczas ma miejsce dostateczne tarcie. Zmieniając nieznacznie tak grubość stożka, jak też kąt pochyleń jego tworzących można otrzymać znaczną ilość rozmaitych kluczy. Taki sam przyrząd może być również wprawionym w ruch przez zwykłe klucze z bródkami, jednak nie jest on wówczas tak skutecznym.

Zastrzeżenia patentowe.

1. Zamek zabezpieczający do drzwi mieszkaniowych i t. p., przy którym rygiel jest poruszany przez orzeszek za pośrednictwem odpowiedniej dodatkowej przekładni, znamienny tem, że orzeszek przy zasuniętem położeniu rygla zostaje zamknięty przez mechanizm zaporowy, który zostaje otwartym przy wkładaniu klucza, przyczem następuje połączenie klucza z orzeszkiem.

2. Zamek zabezpieczający według

zastrz. 1, znamienny tem, że złączenie orzeszka z kluczem odbywa się zapomocą tarcia na stożkowej powierzchni klucza.

3. Zamek zabezpieczający według zastrz. 1, znamienny tem, że orzeszek obok stożkowego wydrążenia do klucza posiada otwór, w który wchodzi pod działaniem sprężyny czop (*i*), zaopatrzony trzpieniem zaporowym i zamykający orzeszek we wciśniętem położeniu, i że klucz posiada występ (*z*), który przy wkładaniu w orzeszek odsuwa czop (*i*) i tem powoduje otwarcie zamka.

4. Zamek zabezpieczający według zastrz. 1 i 3, znamienny tem, że czop (*i*) jest osadzony w orzeszku tak, że może przesuwac się wzdłuż osi, lecz nie obracać się, i posiada z zewnętrznej strony główkę (*k*) lub inny podobny uchwyt, tak, że odryglowanie i obrót orzeszka (*f*) może być wykonane ręcznie przez pociągnięcie ku sobie i obrócenie główki (*k*).

5. Zamek zabezpieczający według zastrzeżenia 1, znamienny tem, że zamek obraca się około tarczy (*r*) przymocowywanej do drzwi, i może być zamocowywany w dowolnem położeniu w stosunku do niej.

Stefan Górski.
Zastępca: I. Myszczyński,
rzecznik patentowy.

